

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35389
Nom	Dialectologia i registres lingüístics de la llengua catalana
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - Grau Filologia Catalana	5 - Variación lingüística del catalán	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CARBO AGUILAR, FERRAN	140 - Filologia Catalana
CASANOVA HERRERO, EMILI	140 - Filologia Catalana

RESUM

L'assignatura Dialectologia i registres de la llengua catalana té els objectius següents:

1. Assolir un coneixement detallat de les propietats gramaticals (foneticofonològiques, morfològiques, sintàctiques i lexicosemàntiques) de les diverses varietats dialectals del català, i també dels condicionaments històrics i socials generals en què es troba i s'ha desenvolupat cadascuna.
2. Ensinar l'alumne en les tècniques de la dialectologia i de la metodologia de l'enquesta dialectal.
3. Aconseguir que l'estudiant domine els conceptes de registre i de variació i sàpia aplicar-los als diferents àmbits de la llengua catalana.
4. Fer que l'alumne conega els principals llibres d'estil; els principals trets de l'estàndard comú i del col·loquial mediatitzat.

5. Fer que l'estudiant sàpia classificar les marques variacionals per registres i usos.
6. Acostumar l'alumne a enfrontar-se a textos amb variació, escrits i orals.
7. Relacionar la dialectologia amb la gramàtica històrica, la llengua literària i el model estàndard.
8. Familiaritzar els estudiants amb els problemes teòrics i metodològics de la disciplina.
9. Ensinistrar els alumnes en el maneig i la recerca de les fonts i la bibliografia de la disciplina.
10. Desenvolupar les estratègies crítiques i analítiques dels estudiants per a resoldre els problemes que planteja la dialectologia catalana.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixements previs de caràcter genèric.

COMPETÈNCIES

1001 - Grau Filologia Catalana

- Competències comunicatives avançades en llengua catalana.
- Coneixement la variació lingüística de la llengua catalana.
- Ser capaç de detectar i gestionar situacions de conflicte lingüístic en l'àmbit social.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua catalana.
- Comparar i analitzar constituents de la llengua pròpia amb els d'altres llengües.
- Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Comprendre i resumir correctament el contingut d'estudis o monografies sobre dialectologia i registres.
- Poder situar qualsevol text, literari o no literari, dins del dialecte que l'ha generat i dels diversos registres que el componen
- Descriure correctament qualsevol aspecte de la llengua catalana relacionats amb l'ortografia, fonètica, morfologia, sintaxi i lèxic en el seu eix diatòpic i diafàsic
- Saber interpretar i comentar lingüísticament textos amb variació dialectal i registral en llengua catalana.
- Conèixer i saber usar la nomenclatura de la disciplina.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció. El domini lingüístic català: fragmentació administrativa, extensió territorial, situació sociolingüística.

1.1 La divisió dialectal del català: la partió català oriental / occidental, criteris de Milà i Fontanals, Fabra, Veny

2. Els conceptes de llengua i dialecte.

- 2.1. Criteris per a establir límits entre llengües i dialectes.
- 2.2. Classes de dialectes.
- 2.3. Factors de diferenciació i danivellament lingüístic.
- 2.4. Metodologies danàlisi dialectològica.

3. Metodologia del treball de camp.

- 3.1. Els mètodes de la geografia lingüística.
- 3.2. La representació cartogràfica.
- 3.3. Fronteres i transicions.
- 3.4. Cultura popular

4. Els dialectes catalans.

- 4.1. Divisió dialectal del català. Dialectologia històrica
- 4.2. El català oriental.
- 4.3. El català central.
- 4.4. El rossellonés.
- 4.5. El balear.

4.6. L'alguerès.

4.7. Comentari de textos dialectals.

5. El català occidental.

5.1. El català nord-occidental

5.2. El tortosí.

5.2. El valencià.

5.3. Comentari de textos dialectals.

6. Registres de la llengua catalana

6.1. La llengua del registre literari

6.2. La llengua del registre tècnic

6.3. La llengua del registre comunicatiu

7. Comentari de textos dialectals i audiovisuals.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs individuals	29,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	35,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	6,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Els continguts de l'assignatura, de caràcter teòric i pràctic, s'introdueixen partint dels coneixements previs de l'aprenent, que haurà de participar de forma activa en el desenvolupament de l'aprenentatge.

Els alumnes disposaran d'un dossier de textos expressament recomanats, els quals complementen les classes teòricopràctiques.

Els estudiants realitzaran, de forma individual i de grup, activitats pràctiques relacionades amb el contingut de l'assignatura, les quals seran corregides en les classes pràctiques.

Pel que fa a les hores no presencials, els estudiants les dedicaran a:

- a) l'estudi i preparació de les classes teoricopràctiques;
- b) la preparació i realització d'activitats pràctiques, concretament la realització d'una enquesta dialectal, sobre la qual caldrà fer un comentari dialectal, i l'anàlisi per registres lingüístics d'un text o un treball de cultura popular;
- c) la preparació i realització del treball de comentari dialectal;
- d) la preparació i realització de la prova escrita final.

Els professors i els estudiants faran servir l'Aula Virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobre les activitats pràctiques, etc. No obstant això, es recomana l'assistència a les tutories presencials per a tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

- a) Les activitats pràctiques relacionades amb el contingut de l'assignatura, que hauran de ser realitzades durant el desenvolupament de l'assignatura: 1) l'enquesta dialectal, sobre la qual caldrà fer un comentari dialectal o un treball de cultura popular, 2) el resum d'un llibre de Dialectologia; 3) l'anàlisi d'un text literari contrastivament amb el dialecte de l'alumne; 4) una anàlisi d'un text comunicatiu aplicant els coneixements de l'estàndard, registres i llibres d'estil, que es lliuraran al final del curs. Aquesta part constituirà el 40% de la nota (10 % cada pràctica). Pel que fa a l'enquesta dialectal, el professor proporcionarà el qüestionari que els estudiants hauran de fer servir, seguint el mètode geogràfic de la recerca dialectal. Quant a l'anàlisi d'un text per registres lingüístics, caldrà comentar les característiques lingüístiques d'un text d'un registre determinat, i pel que fa al treball de cultura popular, consistirà en l'obtenció, transcripció i estudi lingüístic i cultural d'un o diversos etnotextos. A l'inici de curs, el professor determinarà quines activitats pràctiques, per la seua naturalesa, són recuperables en segona convocatòria i quines no ho són.
- b) Una prova escrita final que avaluarà els coneixements teòrics i pràctics, així com l'adquisició de les competències generals i específiques. Aquesta part constituirà el 60% de la nota. La prova escrita final inclourà:

1. Comentari de textos dialectals i de textos literaris o comunicatius (40% de la nota final).
2. Resposta a 6 qüestions breus sobre la matèria impartida a classe o del dossier del curs (20% de la nota final).

Per aprovar l'assignatura caldrà obtenir *apte* en les activitats pràctiques i tenir aprovades les dues parts de la prova escrita final (2,5 punts sobre un màxim de 5 en el comentari dialectal i 1 punt sobre 2 en la resposta a les 6 qüestions).

En totes les proves cal demostrar un bon coneixement del registre formal i de la normativa gramatical. D'acord amb els criteris acordats pel Consell del Departament de Filologia Catalana, el fet de cometre faltes de normativa en la prova final comportarà la qualificació de no apte, independentment de la nota del contingut. Igualment, en el treball pràctic final les errades de normativa compten negativament.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Activitats pràctiques (30 %)	30 %
b) Proves finals:	70 %
a. Comentari de textos (50 %)	
b. Qüestions sobre els temes de classe i del dossier (20 %)	

REFERÈNCIES

Bàsiques

- FERRANDO, Antoni; NICOLÁS, Miquel (1993 [19972]). Panorama d'història de la llengua. València: Tàndem.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS; SECCIÓ FILOLÒGICA (1990a [19993]). Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana [= Proposta]. I. Fonètica. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS; SECCIÓ FILOLÒGICA (1992 [19993]). Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana [= Proposta]. II. Morfologia. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- IEC; Secció Filològica, 2018: Proposta per a un estàndard lèxic.
- VENY, Joan-MASSANELL, Mar (2015), Dialectologia catalana, Barcelona: UBe

VENY, Joan (1978 [199812]). Els parlars catalans (Síntesi de dialectologia). Palma de Mallorca: Moll (Tomir, 38).

VENY, Joan (1986 [19862]). Introducció a la dialectologia catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. (Biblioteca Universitària; 4).

VENY, Joan (2001), Llengua històrica i llengua estàndard. València: PUV.

Complementàries

- ALCOVER, Antoni Maria i Francesc de Borja MOLL (1926-68, 1975-19772 [1993]). Diccionari català-valencià-balear [= DCVB]. 10 vol. Palma de Mallorca: Moll.
- AVL (2014) Diccionari Normatiu Valencià; (2006), Gramàtica normativa valenciana, València: AVL.
- COLOMINA I CASTANYER, Jordi (1999). Dialectologia catalana. Introducció i guia bibliogràfica. Alacant: Universitat d'Alacant.
- COROMINES, Joan (1980-2001 [1995-2001]). Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana [= DECat]. 10 vol. Barcelona: Curial / La Caixa.
- COLOMINA I CASTANYER, Jordi (1989). Lalacantí, Alacant: Inst. Gil Albert.
- Colomina, Jordi (1991). El valencià de la Marina Baixa: València, Generalitat Valenciana.
- Gimeno, Lluís (1994). Estudi lingüístic dels parlars de les comarques del nord de Castelló , Castelló, Societat Castellonenca de Cultura.
- Llibres destil de TVe, ÀPunt, Vilaweb, TVIB, La Vanguardia.
- Massip, Mª À. (1989). Aproximació descriptiva al parlar tortosí, Tarragona.
- Montoya, Brauli (1989). La interferència lingüística al sud valencià, València: Generalitat Valenciana.
- Montoya, Brauli. (1986). Variació i desplaçament de llengües a Elda i a Oriola durant l'Edat Moderna, Alacant: Inst. Gil Albert.
- Perea, Mª Pilar (1999). Complementes a La flexió verbal en els dialectes catalans. Dotze quaderns de camp d'Antoni M. Alcover, Barcelona: Curial / PAM.
- Recasens, Daniel (1991). Fonètica descriptiva del català. Assaig de caracterització de la pronúncia del vocalisme i consonantisme del català al segle XX, Barcelona: IEC.
- Veny, Joan (1984). Estudis de geolingüística catalana, Barcelona: ed. 62.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

MODALITAT DE DOCÈNCIA HÍBRIDA.

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté el volum de treball i planificació i els horaris de les classes

3. Metodologia docent

Combina explicació teòrica i pràctica en la mateixa sessió i algunes classes especials de pràctica. En cas de problemes se seguiran fent les classes amb la mateixa metodologia mitjançant línies telemàtiques.

4. Avaluació

És convenient un examen presencial en benefici de l'estudiant.

I si no POGUERA SER el farem pràctic potenciant sobretot el comentari de text -això valdrà un 50%. La resta, el 50%, constarà d'activitats pràctiques -30%- i preguntes breus -20%.

5. Bibliografia

La bibliografia és la mateixa tenint com a llibre essencial el de Veny-Massanell i Beltran-Segura més els llibres d'estil altres, que és convenient adquirir

I naturalment el dossier de classe. Si hi haguera problemes de confinament jo els enviaria personalment els materials per a estudiar i faria algun canvi en els articles a llegir.

MODALITAT DE DOCÈNCIA NO PRESENCIAL

1. Continguts

Es mantenen els con tinguts inicialment recollits a la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté el volum de treball i planificació i els horaris de les classes

3. Metodologia docent

Combina explicació teòrica i pràctica en la mateixa sessió i algunes classes especials de pràctica. En cas de problemes se seguiran fent els classes amb la mateixa metodologia mitjançant línies telemàtiques.

4. Avaluació

És convenient un examen presencial en benefici de l'estudiant.

I si no POGUERA SER el farem pràctic potenciant sobretot el comentari de text -això valdrà un 50%. La resta, el 50%, constarà d'activitats pràctiques -30%- i preguntes breus -20%.

5. Bibliografia

La bibliografia és la mateixa tenint com a llibre essencial el de Veny-Massanell i Beltran-Segura més els llibres d'estil i altres, que és convenient adquirir

I naturalment el dossier de classe. Si hi haguera problemes de confinament jo els enviaria personalment els materials per a estudiar i faria algun canvi en els articles a llegir.